

**राज्यातील शेतकऱ्यांना ६ टक्के व्याजदराने कर्ज
पुरवठा करणे -- अंमलबजावणीबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : सीसीआर-१४०६/प्र.क्र.६४९/२-स,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००३२,
दिनांक : २२ डिसेंबर, २००६.

वाचा :- शासन निर्णय क्रमांक सीसीआर-१४०६/प्र.क्र.२४७/२-स, दिनांक १७ मे २००६.

प्रस्तावना :-

शासनाने संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये राज्यातील शेतकऱ्यांना ६% व्याजदराने कर्ज पुरवठा करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. या निर्णयानुसार केंद्र शासन ज्या ज्या ठिकाणी ७% व्याजदराने कर्ज पुरवठा करणार आहे, त्या त्या ठिकाणी राज्य शासन ६% व्याजदराने कर्ज पुरवठा करणार आहे. या निर्णया फायदा राज्यातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, राष्ट्रीयकृत बँका आणि ग्रामिण बँका यांच्याकडून रुपये ३ लाखापर्यंत अल्प मुदत पीक कर्ज घेणाऱ्या शेतकऱ्यांना मिळणार आहे. सदर शासन निर्णयामध्ये केंद्र शासनाकडून मार्गदर्शक सूचना प्राप्त झाल्यानंतर सविस्तर आदेश निर्गमित केला जाईल असे नमूद करण्यात आले होते. केंद्र शासनाकडून मार्गदर्शक सूचना आता प्राप्त झालेल्या आहेत. त्यानुसार राज्य शासन खालील प्रमाणे सविस्तर आदेश निर्गमित करत आहे.

शासन निर्णय :-

- १) केंद्र शासनाने जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांकडून रुपये ३ लाखा पर्यंतच्या अल्प मुदत पीक कर्जावर २% व्याज परतावा संबंधित बँकांना देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. संबंधित बँकांनी शेतकऱ्यांना ७% व्याजदराने अल्प मुदत कर्ज उपलब्ध करून दिले तरच त्यांना व्याज परतावा देण्यात येणार आहे. तद्नंतर राज्य शासन १% व्याजाच्या फरकाचा भार उचलणार असल्याने शेतकऱ्यांना ६% दराने कर्ज पुरवठा होईल.
- २) व्याज परतावाच्या रक्कमेचा हिशोब कर्ज दिल्याच्या तारखेपासून ते कर्जाची परतफेड होणाऱ्या तारखेपर्यंत किंवा सदर कर्ज परतफेडीची मुदत संपेल त्या तारखेपर्यंत (खरीप हंगामासाठी ३१ मार्च २००७ आणि रब्बी हंगामासाठी ३० जून २००७), यापैकी जी तारीख आधीची असेल, ती विचारात घेऊन करण्यात येईल.
- ३) सन २००६-२००७ साठी नाबार्ड राज्य सहकारी बँकेला २.५% दराने पुनर्वित्त उपलब्ध करून देणार आहे. त्यावर राज्य सहकारी बँक आपला कोणताही गाळा न ठेवता जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांना कर्ज पुरवठा करेल. या कर्ज पुरवठ्यावर राज्य शासनास कोणताही व्याज परतावा द्यावा लागणार नाही.

४) ज्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका बँकिंग नियमन कायदा १९४९ चे कलम ११ (१) ची पूर्तता करीत नाहीत त्या बँकांना राज्य सहकारी बँके कडून ६.७५% दराने कर्ज पुरवठा होतो. त्या ठिकाणी राज्य शासन १.७५% व्याज परतावा देणार आहे.

५) ज्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ चे कलम ११(१) ची पूर्तता करतात, त्या बँकांना राज्य सहकारी बँकेकडून ६.२५% दराने कर्ज पुरवठा होतो. त्या ठिकाणी राज्य शासन १.२५% व्याज परतावा देणार आहे.

६) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांनी आपल्या स्वनिधीतून सेवा सहकारी संस्थांना ७.७५% व्याजदराने कर्ज पुरवठा करावा. यासाठी राज्य शासन १.७५% व्याज परतावा देणार आहे.

७) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांनी राज्य सहकारी बँकेकडून होणा-या पीक कर्ज पुरवठ्यावर १% पेक्षा जादा गाळा घेऊ नये व प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी आपला गाळा २% पेक्षा जास्त ठेवू नये.

८) राष्ट्रीयकृत बँका व ग्रामिण बँकांनी ७ टक्के व्याजदरावर केलेल्या कर्ज पुरवठ्याबाबत राज्य शासनाकडून १% व्याज परतावा संबंधित बँकांना देण्यात येईल. सहकारी पत पुरवठा रचनेच्या माध्यमातून होणा-या पीक कर्ज पुरवठ्याबाबत व्याज परताव्याची रक्कम राज्य शासनाकडून राज्य सहकारी बँकेमार्फत उपलब्ध करून देण्यात येईल.

९) ही योजना सन २००६-२००७ या वर्षासाठी घेतलेल्या पीक कर्जाची परतफेड वेळेवर करणा-या शेतकऱ्यांसाठीच लागू राहिल.

१०) व्याज परताव्याची मागणी राष्ट्रीयकृत बँका व ग्रामिण बँकांनी सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था यांचे मार्फत शासनास सादर करावी. सहकारी पत पुरवठा रचनेमार्फत झालेल्या पीक कर्ज पुरवठ्याबाबत व्याज परताव्याची मागणी राज्य सहकारी बँकेने एकत्रितरित्या सहकार आयुक्त यांचे मार्फत शासनास सादर करावी.

१०) या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यासाठी सन २००६-२००७ मध्ये राज्य शासनास रुपये ७९.२५ कोटी उपलब्ध करून द्यावे लागणार आहेत. निधीच्या उपलब्धतेबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक २००६१२२६१२३११००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(जे.पी. डांगे)

शासनाचे प्रधान सचिव,

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.

प्रत माहितीसाठी व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित :

१. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

२. सर्व विभागीय आयुक्त.
३. मुख्य अधिकारी, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, अँग्रीकल्चर क्रेडिट डिपार्टमेंट, सेंट्रल ऑफीस, गारमॅट हाऊस, मुंबई ४०० ०१८.
४. उपमुख्य अधिकारी, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, अँग्रीकल्चर क्रेडिट डिपार्टमेंट, बॉम्बे रिजनल ऑफीस, गारमॅट हाऊस, मुंबई ४०० ०१८.
५. सह सचिव, भारत सरकार कृषि मंत्रालय (सहकार विभाग) कृषि भवन, नवी दिल्ली.
६. सरव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि., मुंबई.
७. व्यवस्थापक, सर्व जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका.
८. सर्व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था,
९. सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था,
१०. सर्व सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था,
११. मुख्य संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
१२. नियोजन विभाग, मंत्रालय,
१३. वित्त विभाग, व्यय-२/बीयुडी-१२, मंत्रालय,
१४. कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय,
१५. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
१६. मा. मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व),
१७. मा. मुख्य सचिव यांचे खाजगी सचिव,
१८. निवड नस्ती, २-स, सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१९. मुख्य महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२०. अध्यक्ष, बँक ऑफ महाराष्ट्र व अग्रणी बँक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.